

KRALJEVINA SRBA, HRVATA I SLOVENACA

UPRAVA ZA ZAŠTITU



INDUSTRIJSKE SVOJINE

KLASA 39(2)

IZDAN 1. DECEMBRA 1923.

PATENTNI SPIS BR. 1564.

Dr. Paul Balke i Dr. Gustav Leysieffer, hemičari, Troisdorf (Nemačka).

Zvučće ploče za gramofone i slično i postupak za zgotavljanje istih.

Prijava od 10. maja 1921.

Važi od 1. marta 1923.

U trgovini nalazeće se ploče za govorne strojeve i slično zgotavljaju se sada skroz iz smjese, koja se u bitnosti sastoji od šelaka. Poznati su veliki nedostaci tih ploča kao i nejasni ton, koji nastaje nakon upotrebe od nekoliko puta uslijed ozleda fonetičnih poteza, visoka cijena ploča uzrokovana time baš, što šelak dolazi iz inozemstva, nadalje velika težina ploča, vrlo velika lomivost i nikako potpuno muzično povraćanje obzirom na jasnoću i punoću glasa. Postoje doduše već pokusi za upotrebu drugih tvari u svrhu pravljenja zvučćih ploča, ali dosada nije uspelo prirediti uporabivu ploču bez šelaka.

U drugom pravcu kreće se zamisao jednog nemačkog patenta, koji se doduše šelaka ne odriče, ali vidi već u tom napredak, što priređuje samo jezgru ploče od šelaka i sličnog, a po tom je prevlači slojem celulozina estera ili njegovim mešavinama. Ali ni tako sastavljene ploče ne odgovaraju zahtjevima, koji se stavljaju na homogenu zvučću ploču, i ne pojaviše se na tržištu. Osim toga zahtijevaju i takove ploče znatnu množinu šelaka, koji bar uslijed današnjih odnošaja ili se uopće ne može dobiti ili samo teško, pak je baš od najvećeg gospodarskog značenja, da se klonimo inozemnih sirovina.

Predmet pronalaska sastoji se od jedinstveno homogene, a ne sastavljene zvučće ploče i to iz celulozina estera sa znatnim pridodatkom fino samlevene ispunjujuće tvari i pridodatkom želatinirajućeg srestva. Odnosaj tih triju spomenutih dijelova pločine mase odabire se svrsishodno tako, da se že-

latinirajuće srestvo pridodaje u većoj množini, nego što je potrebno za želatiniranje celuloze ili njenih derivata. Od takovih tvari izrađene ploče dostizavaju u savršenstvu u svakom pogledu poznate najbolje šelakove ploče, ali ih i nadmašuju obzirom na punoću i čistoću glasa. One su vrlo elastične, teško lomive, vrlo malene težine, a kako je jur istaknuto, jeftino se proizvode, jer nijesmo zavisni od inozemnih sirovina.

Pokusima se pokazalo, da se vlaknine ili fibrini (celuloza, pamuk, treset, pluto i slično) pokazaše kao osobito podesna srestva za ispunjavanje. Neka bude za primjer naveden jedan postupak za zgotavljanje takvih ploča:

Esterima celuloze ili drugim derivatima celuloze pridoda se fino samljevenog ispunjujućeg srestva u suvišku prema količini upotrebljene temeljne tvari. Toj smjesi pridaju se podesna želatinirajuća srestva i to u većoj količini, nego što je potrebno inače za želatiniranje celulozinog estera. Sve to preradi se u jednu homogenu masu, koja se izvalja u ploče, očvrzne i na shodan način presuje za zvučće ploče. Kao brojno izvedeni primjer za upotrebljene količine neka posluže slijedeći podaci:

35 kg. nitroceluloze
42 kg. celuloze
5 kg. crne zemljane boje
18 kg. želatinirajućeg srestva, n.pr. metil-etil karbamida.

PATENTNI ZAHTEVI:

1.) Homogena zvučća ploča za govorne strojeve i slično naznačena time što se sa-

stoji iz celuloznih estera ili drugih derivata celuloze s velikim količinama ispunjavajuće tvari i dodatka prikladnog želatinirajućeg sredstva.

2. Homogena zvučuća ploča za govorne strojeve i slično naznačena time, što se sastoji od celuloznih estera ili drugih derivata celuloze sa vlaknina t. j. fibrinima (n. pr. celuloza, pamuk, treset, pluto i sl.) kao is-

punjavajućim sredstvom i uz pridodatak prikladnog želatinirajućeg sredstva.

3.) Postupak za zgotavljanje zvučućih ploča prema zahtjevima pod 1.) i 2.) naznačen time, što se celuloznim esterima ili drugim derivatima celuloze pridodaje ispunjavajuće sredstvo u izobilju i stanovita količina želatinirajućeg sredstva, koja je veća, nego što je potrebno inače za želatiniranje primijenjene temeljne tvari.

PATENTNI SPIS BR. 1564.

Dr. Paul Balke i Dr. Gustav Leysieffer, hemičari, Treisdorf (Njemačka).
Zvučuće ploče za gramofone i slično i postupak za zgotavljanje istih.
Prijava od 10. maja 1921. Važi od 1. marta 1922.

U trgovini nalaze se ploče za govorne strojeve i slično zgotavljane se sada skoro iz celuloze ili njenih derivata. Od takovih tvari poznati su veliki nedostaci: ili ploča kao i poznati ton, koji nastaje nakon upotrebe od nekolicine puta nastoji oštetiti fonetičnu ploču, visoka cijena ploče zgotovljene time, što željak dolazi iz inozemstva, nadalje velika težina ploče, vrlo velika lomljivost i njezina potpuno maslična površanja obično na jačanju i potpuno glasa. Postoje dakle već pokušaji za upotrebu drugih tvari u zgotavljanju zvučućih ploča, ali do sada nijedno priredno upotrebljiva ploča bez željaka.

U drugom pravcu kreće se razmišljanje jednog njemačkog patenta, koji se dobude željak ne obično, ali vrlo u tom napredak, što prireduje samo jezgri ploče od željaka i sličnog, a po tom je priredak slojem celuloznim esterima ili njihovim mešavinama. Ali takva sastavljena ploča ne odgovara zahtjevima, koji se stavljaju na homogenu zvučuću ploču, i ne izvlače se na tržištu. Osim toga zahtijevaju i takove ploče znatnu množinu željaka, koji naravno dolaze iz inozemstva, pa je dakle od najvećeg gospodarskog značaja, da se klonimo izumom srovnim.

Predmet predložaka sastoji se od jedinog sredstva homogenog a ne sastavljene zvučuće ploče i to iz celuloznih estera sa znatnim pridodatkom fine sačinjene ispunjavajuće tvari i pridodatkom želatinirajućeg sredstva. Od nosača ili infra spomenutih dijelova ploče nase odabire se svatkojedno takod, da se z-

latinitajuće sredstvo pridodaje u većoj množini, nego što je potrebno za želatiniranje celuloze ili njenih derivata. Od takovih tvari poznate ploče dostizavaju u savršenstvu u svakom pogledu poznate napredne željakove ploče, ali i u namasnoj čistoti na površini i čistoti glasa. One su vrlo elastične, teško lomljive, vrlo male težine, a kako je pri istaknuto, jedino se proizvode, jer mi-jezmo zavisi od inozemnih sirovina.

Pokusi su pokazali, da se vlaknima ili fibrin (celuloza, pamuk, treset, pluto i sl.) kao potpuno kao osobito pogodna sredstva za ispunjavanje. Neka bude za primjer naveden jedan postupak za zgotavljanje takvih ploča: Esterni celuloze ili drugih derivata celuloze pridoda se fino samljevano ispunjavajuće sredstvo u savršenoj prema količini upotrebljene temeljne tvari. Toj smjesi pri- daju se pogodna želatinirajuća sredstva i to u većoj količini, nego što je potrebno inače za želatiniranje celuloznog estera. Sve to pretvadi se u jednu homogenu masu, koja se izvalja u ploču, očvrstne i na shodan na- čin presuje za zvučuću ploču. Kao drugo izvedeni primjeri za upotrebljene količine njezine poslužiti sljedeći podaci:

35 kg. nitroceluloze
42 kg. celuloze
5 kg. crne zemljane boje
18 kg. želatinirajućeg sredstva, n. pr. metil-
cel karbomida.

PATENTNI ZAHTEVI:
1.) Homogena zvučuća ploča za govorne strojeve i slično naznačena time što se sa-